

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ مکہ مکرمہ

تألیف:

دکتر محمد الیاس عبدالغنی

ترجمہ:

نیرہ بخشائی شہر بابگی

بازنویسی و تدوین و مقدمہ:

دکتر حسن عباسی میمندی

سرشناسه:

عبدالغنی، محمدالیاس

Abdal-Ghani, Muhammad Ilyus

عنوان قرارداد:

تاریخ مکه مکرمه قدیمه و حدیث... فارسی

عنوان و نام پدیدآور:

تاریخ مکه مکرمه / تألیف محمدالیاس عبدالغنی، ترجمه نیره بخشایی

مشخصات نشر:

کرمان: فانوس، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری:

۲۳۱، مصور، ۲۱/۵×۱۴/۵ ش.م

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۱۵-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت:

اصل کتاب حاضر به زبان عربی است که افضل حسین الیاس آن را تحت

عنوان the history of makkah mukarrame به انگلیسی برگردانده

و سپس به فارسی ترجمه شده است. کتاب حاضر تحت عنوان «تاریخ مکه

مکرمه: قدیم و جدید» با ترجمه فاطمه نارویی توسط انتشارات شیخ الاسلام

احمد جام در سال ۱۳۷۸ نیز منتشر شده است.

عنوان دیگر:

تاریخ مکه مکرمه: قدیم و جدید

موضوع:

زیارتگاههای اسلامی - عربستان سعودی - مکه - تاریخ

موضوع:

مسجدها - عربستان سعودی - مکه - تاریخ

شناسه افزوده:

الیاس، افضل حسین، مترجم

شناسه افزوده:

Elias, Afzal Hoosen

شناسه افزوده:

بخشایی شهرابیکی، نیره، ۱۳۳۱، مترجم

شناسه افزوده:

عباسی میمندی، حسن، ۱۳۳۶

رده بندی کنگره:

DS ۲۲۸/م۷ع ۱۸۰۲۱ ۱۳۹۰

رده بندی دیویی:

۹۵۳/۸

شماره کتابشناسی ملی:

۲۱۰۷۲۰۸

تاریخ مکه مکرمه

تألیف: دکتر محمدالیاس عبدالغنی

ترجمه: نیره بخشایی شهرابیکی

بازنویسی و تدوین: دکتر حسن عباسی میمندی

ناشر: فانوس کرمان (۲۴۴۵۶۳۹)

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: کرمان تکثیر ۲۴۵۸۶۵۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۱۵-۶

قیمت: ۵۲۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹		مقدمه
۲۳		پیشگفتار
۲۹		شهر مکه
۳۰		اهمیت مکه مکرمه
۳۱		بعضی از احادیث در مورد اهمیت مکه مکرمه
۳۳		نامهای مکه چنانچه در قرآن ذکر شده است
۳۳		مکه
۳۳		بکه
۳۴		ام القرى
۳۵		البکه
۳۵		البلده
۳۶		حرم امین
۳۶		دره لم یزرع
۳۶		محل بازگشت
۳۷		قریه
۳۷		مسجد الحرام
۳۷		حدودات (مرزهای) حرم مکه
۴۲		مسجد تنعیم
۴۲		جایی که خبیب شهید گشت
۴۳		جبرانه
۴۵		وقایع مهم جبرانه
۴۵		توزیع غنائم جنگی
۴۶		واقعه جالب
۴۷		حدیبیه

٤٨	وقایع مهم
٤٨	پیمان رضوان
٤٩	معاهده حدیبیه
٥٠	معجزه جوشیدن آب از چاه خالی
٥١	جوشیدن (روان شدن) آب از انگشتان پیامبر (ص)
٥٠	نخله
٥٢	اعزام عبدالله بن جاحش به نخله
٥٣	تخریب بیت عزری
٥٤	ادعالت لبی
٥٤	اهل حرم
٥٥	اهل حل
٥٥	آفاتی
٥٥	میقات
٥٦	ذوالحلیفه
٥٧	منازیل قرنول
٥٨	مسجد میل کبیر
٥٩	مسجد ولید محارم
٦٠	دیدار رسول الله (ص) و جبرئیل
٦١	ذات العراق
٦٢	یلملم
٦٣	جحفه
٦٦	نام‌های مکه چنانچه در قرآن ذکر شده
٦٦	الکعب
٦٦	البیت الحرام
٦٦	بیت الله
٦٦	بیت العتیق
٦٦	قبله
٦٧	بنیاد گنندگان کعبه
٦٨	کعبه از حضرت آدم تا ابراهیم (ع)
٧١	بنیانگذاری و ساخت در زمان قریش
٧٣	قرار دادن حجر الاسود در محل
٧٤	تجدید و تعمیر کعبه به وسیله رژیم سعودی
٧٥	حجر الاسود
٧٦	رنگ حجر الاسود

۷۷	فضیلت و محسنات حجرالاسود.....
۷۸	استلام حجرالاسود.....
۷۹	آداب نوشیدن حجرالاسود.....
۸۱	قاب نقره ای حجرالاسود.....
۸۱	ملتزم.....
۸۲	حطیم.....
۸۷	میزاب الرحمه (ناودان طلا).....
۸۸	رکن یمانی.....
۸۹	دعا بین حطیم و رکن یمانی.....
۹۰	شادروان.....
۹۲	داخل خانه خدا.....
۹۵	پشت بام کعبه.....
۹۶	در کعبه.....
۹۷	توبه کردن در کعبه و در باب التوبه.....
۹۹	تذکراتی در مورد آیات حکاکی شده بر روی در.....
۱۰۱	کلید کعبه.....
۱۰۳	قفل در کعبه.....
۱۰۴	پرده کعبه.....
۱۰۶	کارخانه پرده بافی.....
۱۰۶	کیفیت پرده.....
۱۰۸	نوار تزئینی در اطراف کعبه.....
۱۰۸	نوار در جهتی که حطیم قرار دارد.....
۱۱۰	نوار تزئینی در پشت کعبه.....
۱۱۱	پرده (حجاب) روی در.....
۱۱۲	مبارک‌ترین سایه بر روی زمین.....
۱۱۲	بیت المعمور.....
۱۱۳	مطاف.....
۱۱۶	آداب طواف.....
۱۱۷	مقام ابراهیم علیه السلام.....
۱۱۸	فضیلت مقام ابراهیم (ع).....
۱۲۳	نگاهی به مقام ابراهیم (ع).....
۱۲۴	پوشش گنبدی شکل مقام ابراهیم (ع).....
۱۲۵	عوض کردن پوشش.....
۱۲۶	آیا مقام ابراهیم (ع) باید بوسیده و استلام شود.....
۱۲۷	جاه زمزم.....
۱۳۱	نکات مهمی درباره زمزم.....

۱۳۱		ساختمان ورودی چاه زمزم
۱۳۳		فضیلت و ویژگی های زمزم
۱۳۴		آداب نوشیدن آب زمزم
۱۳۴		مخزن آب زمزم
۱۳۵		صفاء، مروه و منا
۱۳۵		کوه صفا
۱۳۷		دومین حادثه
۱۳۸		سومین حادثه
۱۳۸		چهارمین حادثه
۱۳۹		پنجمین حادثه
۱۴۰		ششمین حادثه
۱۴۱		هفتمین حادثه: تغییر زبان
۱۴۰		هشتمین حادثه: پیمان بر نظم بعثت
۱۴۲		ظهور موجوداتی که مانند انسان صحبت می کنند
۱۴۲		کوه مروه
۱۴۳		مساء مسمی
۱۴۸		تجدید بنای مسمی
۱۴۹		مسجدالحرام
۱۵۱		شروع طواف در اطراف کعبه (خارج از مقام ابراهیم)
۱۵۲		نماز تراوه
۱۵۲		نماز تراوه در زمان رسول الله
۱۵۳		در زمان ابوبکر
۱۵۳		در زمان عمر
۱۵۳		در زمان عثمان
۱۵۴		در زمان حضرت علی (ع)
۱۵۵		نماز تراویه در مسجد الحرام در مکه
۱۵۶		عبور از جلو نمازگزاران در مسجدالحرام
۱۵۷		مراحل گسترش مسجدالحرام
۱۵۷		توسعه بوسیله عمر
۱۵۸		توسعه بوسیله مهدی عباسی
۱۶۰		تجدید بنا در زمان ترکان
۱۶۱		توسعه مسجد الحرام در زمان آل سعود
۱۶۲		اولین توسعه در زمان آل سعود
۱۶۲		ایجاد سقف به منظور نماز
۱۶۴		دومین توسعه به وسیله آل سعود
۱۶۵		حیاط مسجد الحرام

۱۶۸	درهای مسجد الحرام.....
۱۶۸	مناره های مسجد الحرام.....
۱۶۹	پله برقی.....
۱۷۰	تهویه هوا.....
۱۷۱	وضو خانه و امکانات رفاهی.....
۱۷۱	فاضلاب.....
۱۷۲	تونلها.....
۱۷۳	منا.....
۱۷۴	توسعه به وسیله حکومت سعودی.....
۱۷۵	پیاده روها.....
۱۷۶	مسجد خیف.....
۱۷۷	غار مرسلاط.....
۱۷۸	جمرات.....
۱۸۰	ستونهای سنگی.....
۱۸۱	وادی محسر.....
۱۸۲	ارتش فیلها.....
۱۸۴	مزدلفه.....
۱۸۵	مسجد مشعر الحرام.....
۱۸۶	صحرای عرفات.....
۱۸۹	مسجد نمیره.....
۱۹۱	توسعه مسجد نمیره.....
۱۹۲	مسجد صخره.....
۱۹۳	جبل الرحمه.....
۱۹۴	وادی اورانا.....
۱۹۵	محل تولد حضرت رسول (ص).....
۱۹۶	غار حرا.....
۱۹۷	دار الارقم (خانه ارقم).....
۱۹۸	دره ابوطالب.....
۱۹۸	قرارداد.....
۲۰۱	از غار حرا تا دره ابوطالب.....
۲۰۳	دارالتدوہ.....
۲۰۴	خانه حضرت خدیجه.....
۲۰۶	غار ثور.....
۲۰۸	کوه ابوقیس.....
۲۰۹	کوه قویقائن.....
۲۱۰	مسجد بیعه.....

۲۱۱	 مسجد جن
۲۱۴	 مسجد شجره
۲۱۶	 مسجد بريق
۲۱۸	 مسجد خالد بن ولید
۲۱۹	 محاسب
۲۲۱	 مسجد فتح در جموم
۲۲۳	 زی طوی
۲۲۴	 کانال ویدم
۲۲۵	 قبرستان معلی
۲۲۶	 سربها

www.ketab.ir

مقدمه

در ذی الحجه ۱۴۲۵ (قمری) (دیماه ۱۳۸۳) سعادتى دست داد تا همانگونه که آرزوى هر مسلمانى است از سرزمین وحی و اماکن متبرکه باتفاق خانواده و افراد فامیل و همشهریان زیارتی و سیاحتی داشته باشیم و برای آشنایی بیشتر با آن سرزمین قبل از سفر چند کتابی، را مطالعه نمودم که راضی کننده نبود و در آن سرزمین نیز چند کتاب از مدینه منوره و مکه معظمه خریدم که سرانجام به همت همسرم سرکار خانم بخشایی که رشته دانشگاهیش زبان انگلیسی بوده کتاب تاریخ مکه برای ترجمه انتخاب و به سرانجام رسید.

این کتاب نوشته دکتر محمد الیاس عبدالغنی می باشد. نویسنده با حوصله و وسواس خاص خود به جزئیات اماکن و تاریخ آنها پرداخته و در مدینه منوره به چاپ رسیده است، در مورد اماکن متبرکه بر آنچه نویسنده و مترجم محترم نوشته اند چیزی نمی توان افزود اما در مورد تاریخ مکه که جدا از تاریخ سرزمین عربستان نیست حرف هایی زیادی وجود دارد که شاید بتواند مقدمه جالبی برای آشنایی اهل مطالعه و دانش باشد.

سرزمین عربستان

عربستان شبه جزیره‌ای است که از سه جهت به دریا محدود است و فقط از سمت شمال به خشکی منتهی می‌شود ولی در درون این سرزمین وسیع ۳/۱۵۶۰۰۰ کیلومتر مربعی یعنی عربستان سعودی، یمن،، امارات، قطر و بحرین و کویت تا شمال فلسطین نه تنها رودخانه مهمی وجود ندارد بلکه از آب که مایه زندگانی و حیات و آبادی است خبری نیست تنها رودی که در آن جریان دارد رود حجر در یمن است که فقط صد کیلومتر طول دارد رشته کوه‌های بلندی که از شبه جزیره سینا شروع می‌شود در امتداد دریا سرخ تا خلیج فارس کشیده می‌شود مانند دیوار بلندی آن را فرا گرفته است و در بین این کوهها دره‌های کوچک و بزرگی وجود دارد که آن را وادی می‌گویند مانند: سرخان، رومه، دورسر و حضرموت و بیابان‌های هولناک مانند: بادیه الشام، النفوذ، الربع الخالی (رمله) که وسیع‌ترین و خالی‌ترین بیابان جهان است. (۵۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع) وسعت دارد. به هر صورت مردم این سرزمین را عرب نامیده‌اند که ریشه آن بدرستی مشخص نیست پیش از اسلام این مردم به دو دسته تقسیم می‌شدند عرب عاریه یا عرب خالص و عرب مستعر یا عرب ناخالص یا پیوسته، ساکنان جنوبی نسبت خود را به یعرب پسر قحطان فرزند پنجم نوح پیامبر می‌رسانده‌اند و ساکنان مرکز و شمال نژاد خود را از عدنان که نواده